

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

UPUTSTVO

**o načinu primjene odredbi Odluke o
upravljanju rizikom likvidnosti banke o
izračunavanju i održavanju LCR-a**

Sarajevo, juni/lipanj 2021. godine

Na osnovu člana 5. stav (1) tačka h) i 23. stav (1) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/17), člana 16. stav (1) tačka k) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18) i člana 48. stav (1) tačka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21), direktor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine dana 03.06.2021. godine donosi

UPUTSTVO O NAČINU PRIMJENE ODREDBI ODLUKE O UPRAVLJANJU RIZIKOM LIKVIDNOSTI BANKE O IZRAČUNU I ODRŽAVANJU LCR-a

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

Uvod

- (1) Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke (u daljnjem tekstu: Odluka) su, između ostalog, propisani minimalni kvantitativni zahtjevi u pogledu obaveze banke da osigura minimalni koeficijent pokrića likvidnosti (u daljnjem tekstu: LCR), da ga kontinuirano održava i dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) izvještaje o LCR-u u propisanim rokovima i izvještajnim formatima, koji su predmet posebnog podzakonskog akta.
- (2) Cilj donošenja ovog uputstva je bolje razumijevanje odredbi Odluke i osiguravanje adekvatne primjene iste, odnosno jednoobrazna praksa banaka prilikom izračuna LCR-a u okviru propisanih zahtjeva za uspostavu sveukupnog okvira za upravljanje rizikom likvidnosti.
- (3) Banka vrši izračun LCR-a u skladu sa odredbama čl. 17. do 32. Odluke (Poglavlje III - Minimalni kvantitativni zahtjevi u pogledu koeficijenta likvidnosti), priložima 1. i 2. Odluke (Formule za određivanje sastav zaštitnog sloja likvidnosti i za izračun neto likvidnosnih odliva), drugim odredbama ovog uputstva, koristeći propisane izvještajne obrasce i način za njihovo popunjavanje, koji su predmet posebnog podzakonskog akta Agencije.

Član 2.

Predmet uputstva

Predmet ovog uputstva je detaljnije propisivanje odredbi Odluke koje su relevantne za utvrđivanje komponenti prilikom izračuna LCR-a, a odnose se na primjenu:

- a) tržišne vrijednosti likvidne imovine prilikom njenog vrednovanja, odnosno korektivnih faktora za stavke likvidne imovine nivoa 1, 2a i 2b u skladu sa čl. 23. do 26. Odluke u svrhu izračuna zaštitnog sloja likvidnosti prema Prilogu 1. Odluke;
- b) pripadajućih stopa odliva za potrebe izračuna neto likvidnosnih odliva u skladu sa čl. 29. i 30., te Prilogom 2. Odluke, kao i kriterija za klasifikaciju depozita za potrebe utvrđivanja likvidnosnih odliva;
- c) pripadajućih stopa likvidnosnih priliva, zavisno od kategorija imovine, u svrhu procjene likvidnosnih priliva u skladu sa članom 31. Odluke, odnosno za potrebe izračuna neto likvidnosnih odliva u skladu sa članom 29. i Prilogom 2. Odluke;
- d) drugih odredbi vezanih za ispunjenje propisanih zahtjeva za priznavanje likvidne imovine u zaštitni sloj likvidnosti.

II LIKVIDNA IMOVINA

Član 3.

Principi za priznavanje imovine u zaštitni sloj likvidnosti

- (1) Vezano za primjenu odredbi Odluke koje se odnose na likvidnu imovinu koja ulazi u zaštitni sloj likvidnosti (čl. 20. do 28. Odluke), banka treba slijediti sljedeće principe:
  - a) nije sva likvidna imovina banke automatski prihvatljiva za zaštitni sloj likvidnosti, odnosno za uključenje u brojnik kod izračuna LCR-a, u skladu sa formulom za određivanje sastav zaštitnog sloja likvidnosti iz Priloga 1. Odluke;
  - b) da bi likvidna imovina bila priznata u zaštitni sloj likvidnosti, u skladu sa članom 20. Odluke, mora ispunjavati sve navedene zahtjeve: opće zahtjeve iz člana 21. Odluke, operativne zahtjeve iz člana 22. Odluke i kriterije prihvatljivosti za klasifikaciju imovine nivoa 1 ili nivoa 2, u skladu sa čl. 24. do 27. Odluke;
  - c) ne može biti „duplog“ izvještavanja o likvidnoj imovini (između različitih nivoa likvidne imovine, kao ni između likvidne imovine i likvidnosnih priliva).
- (2) Polazeći od operativnih zahtjeva iz člana 22. Odluke, banka je dužna uspostaviti primjerene politike i procedure kojim se osigurava:
  - a) diverzificiranost imovine, i to prema izdavaocu, ugovornoj strani, geografskoj lokaciji, valuti u kojoj je denominirana i drugim relevantnim kriterijima diverzifikacije;
  - b) kontinuirano praćenje i dokumentovanje ispunjavanja propisanih zahtjeva za priznavanje likvidne imovine u zaštitni sloj likvidnosti, u smislu stava (1) tačke b) ovog člana, na način koji osigurava adekvatne dokaze o ispunjenju propisanih zahtjeva;
  - c) minimalne elemente za procjenu aktivnog i značajnog trgovanja sa likvidnom imovinom koju uključuje u zaštitni sloj likvidnosti, koji podrazumijevaju pouzdanu bazu podataka o širini i dubini tržišta, istorijske podatke o obimu i cijenama trgovanja, te učesnicima na tržištu, u smislu člana 21. stav (2) Odluke;
  - d) nadziranje stavki likvidne imovine koja čini zaštitni sloj likvidnosti od strane organizacionog dijela zaduženog za upravljanje likvidnošću banke, u smislu kontinuirane operativne kontrole nad tom imovinom u svakom trenutku, pri čemu banka treba biti u mogućnosti pružiti Agenciji dokaze o usklađenosti sa propisanim zahtjevima na način koji je utvrđen u članu 22. stav (1) tačka c) Odluke. Pri tome, ukoliko se radi o likvidnoj imovini sa namjerom da se upotrebljava kao izvor sredstava za nepredviđene odlive u skladu sa članom 22. stav (1) tačka c) alineja 1), banka treba dokazati da klasifikacija u određeni portfolio ne predstavlja prepreku za mogućnost utrživosti te imovine. Pri tome, nije opredjeljujući računovodstveni tretman likvidne imovine, nego primarno da li banka može sa tom likvidnom imovinom raspolagati unutar 30 kalendarskih dana (npr. ako banka do dospijeća ne može raspolagati sa tom likvidnom imovinom, ista neće biti uključena u svrhe izračuna LCR-a).
Način usklađenosti sa zahtjevima iz člana 22. stav (1) tačka c) alineja 2) Odluke podrazumijeva osiguravanje operativne kontrole nad utrživnošću imovine u bilo kojem trenutku.
Kombinacija prethodna dva načina, utvrđena u članu 22. stav (1) tačka c) alineja 3) Odluke odnosi se na kombinaciju mogućnosti navedenih u alinejama 1) i 2) istog člana, pod uslovom da Agencija tu kombinaciju smatra prihvatljivom, što podrazumijeva supervizorsku ocjenu u okviru supervizorskog procesa pregleda i ocjene (engl. Supervisory Review and Evaluation Process – SREP).
- (3) U pogledu diverzificiranosti likvidne imovine iz stava (2) tačka a) ovog člana, na određene kategorije likvidne imovine nivoa 1 propisane u članu 22. stav (1) tačka a) Odluke se ne primjenjuju ta ograničenja. U skladu sa prethodno navedenim, izuzetak od primjene se konkretno odnosi na kategorije likvidne imovine nivoa 1 u vidu:

- a) novčanica i kovanica, izloženosti prema centralnim bankama, potraživanja od multilateralnih razvojnih banaka i međunarodnih organizacija ili potraživanja za koje iste garantuju;
  - b) potraživanja od ili za koje garantuje centralna vlada država (države članice, Bosne i Hercegovine ili treće zemlje) ili regionalne vlade i lokalne vlasti ili subjekti javnog sektora, pod uslovom da banka drži tu relevantnu likvidnu imovinu za pokrivanje neto likvidnosnih odliva u periodu stresa u valuti te države članice, Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH) ili treće zemlje. Pri tome se ta relevantna likvidna imovina odnosi na imovinu koja je propisana u članu 24. stav (1) tačka c) i d) Odluke. Dakle, ukoliko ta relevantna likvidna imovina nivoa 1 nije u izvornoj valuti te zemlje članice, BiH ili treće zemlje, ista ne bi bila predmet izuzeća od propisanih ograničenja u pogledu diverzifikacije.
- (4) Vezano za primjenu člana 23. Odluke, vrednovanje likvidne imovine banka provodi na osnovu njene tržišne vrijednosti, koja se umanjuje za primjenjive korektivne faktore propisane ovim uputstvom.
  - (5) Vezano za primjenu odredbi iz člana 22. stav (1) tačka e) Odluke, koji se odnosi na zaštitu likvidne imovine banke od tržišnog rizika, a prilikom popunjavanja propisanog izvještajnog obrasca o likvidnoj imovini, koji je sastavni dio sveobuhvatnog okvira nadzornog izvještavanja, a koje je predmet posebnog podzakonskog akta Agencije, iskazuje se tržišna vrijednost uzimajući u obzir navedenu odredbu iz Odluke, prije korektivnog faktora, i ta vrijednost ne može biti negativna.
  - (6) Po pitanju tretmana dionica koje čine dio glavnog berzanskog indeksa (koriste se indeksi priznatih berzi iz Priloga III Odluke o izračunavanju kapitala banke), potrebno je da banka adekvatno dokumentuje da su se te dionice dokazale kao pouzdan izvor likvidnosti, čak i u periodima stresa, odnosno da prati podatke o eventualnom padu cijena dionica.
  - (7) Likvidna imovina banke koja se na izvještajni datum nalazi u zaštitnom sloju imovine, ukoliko je prodana, a nije izvršeno namirenje (npr. forward transakcija) prikazuje se u likvidnoj imovini, ali u obrnutom slučaju ne ulazi u likvidnu imovinu. U slučaju ugovorenih a nerealizovanih transakcija vrijedi princip da ukoliko je likvidna imovina na izvještajni datum dostupna banci tj. ispunjava sve propisane zahtjeve iz Odluke, biti će uključena na taj izvještajni datum. Ukoliko to nije slučaj, ista ne može biti uključena.
  - (8) Banka treba osigurati adekvatnu analitičku podršku za popunjavanje stavki likvidne imovine u izvještajnom obrascu o likvidnoj imovini, kao i pregled isključenih stavki koje ne ispunjavaju uslove za priznavanje, koje je banka dužna iskazati u odgovarajućim pozicijama Bilješki, iako ne služe za izračun LCR-a.
  - (9) Primjena korektivnih faktora u izvještajnom obrascu o likvidnoj imovini podrazumijeva propisane minimalne korektivne faktore iz Odluke, kao i primjenjive korektivne faktore koji mogu održavati prosječne korektivne faktore, faktore utvrđene primjenom odredbi o nacionalnoj diskreciji (npr. u slučaju haircut-a za repo) ili specifičnosti banke, odnosno tržišta, ali ne mogu biti manji od minimalno propisanih korektivnih faktora.
  - (10) Za sve stavke likvidne imovine koje su prilikom izračuna isključene bilo zbog neispunjenja opštih i operativnih zahtjeva, valutnih razloga, datuma namirenja i dr., banka je dužna osigurati adekvatno prikazivanje tih pozicija u Bilješkama pripadajućih obrazaca.

Član 4.

Zahtjevi u pogledu primjene LCR-a i praćenja LCR-a prema svakoj značajnoj valuti

- (1) Vezano za primjenu čl. 18. i 39. Odluke koji se odnose na primjenu LCR-a i praćenje LCR-a prema svakoj značajnoj valuti, zahtjevi prema banci su sljedeći:
  - a) zahtjev za izvještavanjem o LCR-u je jedinstveni, odnosno zbirni izvještaj u izvještajnoj valuti (ukupno za sve valute izraženo u izvještajnoj valuti), pojedinačni izvještaji za svaku valutu u kojoj banka ima ukupne obaveze u toj valuti u iznosu od 5% ili više u odnosu na

- ukupne obaveze banke (ukupne obaveze banke iskazane u bilansu stanja, bez kapitala), pri čemu se ti pojedinačni izvještaji iskazuju u toj značajnoj valuti;
- b) zahtjev za održavanjem propisanog LCR-a u skladu sa čl. 17. i 18. Odluke, koji podrazumijeva obavezu banke da kontinuirano, odnosno svakodnevno:
- 1) održava LCR u 100%-tnom iznosu za sve valute izraženo u izvještajnoj valuti, pri čemu banka izuzetno u stresnim okolnostima koje su propisane u članu 32. Odluke, može koristiti likvidnu imovinu i tako doći do nivoa ispod propisanog. Postupajući u skladu sa članom 18. stav (3) Odluke, obavijest sa razlozima pada ili očekivanog pada LCR ispod 100%, koju je banka dužna odmah dostaviti Agenciji uključuje i plan pravovremenog ponovnog usklađivanja banke;
  - 2) vrši izračun i prati LCR u izvještajnoj i svakoj značajnoj valuti, pri čemu za pojedinačno značajnu valutu može biti manji od 100%, odnosno može postojati valutna neusklađenost.
- (2) U vezi sa zahtjevom iz stava (1) tačka b) alineja 2) ovog člana Agencija može ograničiti valutnu neusklađenost ili zahtijevati valutnu usklađenost ili odrediti poseban zahtjev prema banci, u skladu sa odredbama člana 41. Odluke.
- (3) U skladu sa usaglašenim stavom nadležnih institucija za provođenje monetarne politike i supervizije u BiH, samo iznos iznad obavezne rezerve kojeg banka drži na računu kod Centralne banke Bosne i Hercegovine smatra se izloženostima prema centralnim bankama koje ispunjavaju kriterije za priznavanje u imovinu nivoa 1.
- (4) Kao što je navedeno u članu 24. stav (2) Odluke, na likvidnu imovinu nivoa 1 iz navedenog člana stav (1) tačke a) do e) i g) ne primjenjuju se korektivni faktori, što znači da se prilikom popunjavanja izvještajnog obrasca o likvidnoj imovini primjenjuje ponder od 1, dok se za izloženosti u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete, koje ispunjavaju uslove iz člana 24. stav (1) tačka f) Odluke, na tržišnu vrijednost istih utvrđenu u skladu sa članom 23. Odluke primjenjuje minimalni korektivni faktor od 7%, što znači da se prilikom popunjavanja izvještajnog obrasca o likvidnoj imovini primjenjuje ponder od 0,93.
- (5) Za likvidnu imovinu 2b, a u skladu sa članom 26. stav (2) Odluke primjenjuju se sljedeći korektivni faktori:
- a) 50% na dužničke vrijednosne papire iz član 26. stav (1) tačka a) Odluke,
  - b) 50% na dionice iz član 26. stav (1) tačka b) Odluke,
  - c) 30% na pokrivena obveznica iz člana 26. stav (1) tačka c) Odluke.

Član 5.

Korektivni faktori za dionice i udjele u investicijskim fondovima

- (1) Za uključenje uloga u investicijskim fondovima u izračun LCR-a opredjeljujuće je da li banka ima potpune informacije u koju imovinu taj fond ulaže, kako bi ih mogla adekvatno razvrstati u likvidnu imovinu, u smislu ispunjenja uslova za priznavanje u zaštitni sloj likvidnosti.
- (2) Prilikom utvrđivanja odnosne likvidne imovine investicijskog fonda i korektivnih faktora koje je potrebno na nju primijeniti, banka primjenjuje sljedeći pristup:
  - a) ako je upoznata sa strukturom izloženosti po osnovu ulaganja investicijskog fonda, te izloženosti tretira kao direktne izloženosti prema odnosnim izloženostima i umanjuje ih za odgovarajuće korektivne faktore,
  - b) ako nije upoznata sa strukturom izloženosti po osnovu ulaganja investicijskog fonda, mora pretpostaviti da taj fond investira do maksimalnog dozvoljenog iznosa u skladu sa svojom investicijskom politikom u likvidnu imovinu, počevši od likvidne imovinu nivoa 2b ka likvidnoj imovini višeg kvaliteta, dok se ne dostigne maksimalni dozvoljeni iznos ulaganja.
- (3) Banke primjenjuju sljedeće minimalne korektivne faktore na dionice ili udjele u investicijskim fondovima ovisno o kategoriji odnosne likvidne imovine:
  - a) 0% na dio odnosne imovine fonda koji se odnosi na gotovinu i izloženosti prema centralnim bankama iz člana 24. stav (1) tač. a) i b) Odluke,

- b) 5% na dio odnosne imovine fonda koji se odnosi na ulaganja u likvidnu imovinu nivoa 1 osim pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete,
- c) 12% na dio odnosne imovine fonda koji se odnosi na ulaganja u pokriveno obveznice izuzetno visokog kvaliteta iz člana 24. stav (1) tačka f) Odluke,
- d) 20% na dio odnosne imovine fonda koji se odnosi na ulaganja u likvidnu imovinu nivoa 2a,
- e) 55% na dio odnosne imovine fonda koji se odnosi na ulaganja u likvidnu imovinu nivoa 2b iz člana 26. stav (1) tač. a) i b) Odluke,
- f) 35% na dio odnosne imovine fonda koji se odnosi na ulaganja u likvidnu imovinu nivoa 2b iz člana 26. stava (1) tačka c) Odluke.

III LIKVIDNOSNI ODLIVI

Član 6.

Utvrđivanje neto likvidnosnih odliva

- (1) Neto likvidnosni odlivi, u skladu sa definicijom iz člana 2. stav (1) tačka l) Odluke, utvrđuju se na način propisan članom 29. Odluke i čl. 7. do 15. ovog uputstva.
- (2) Prilikom utvrđivanja neto likvidnosnih odliva iz stava (1) ovog člana, a u skladu sa članom 30. stav (7) Odluke, banka treba, u slučajevima gdje postoji mogućnost da se neka stavka nađe u više kategorija novčanih odliva, uzeti u obzir maksimalni ugovoreni odliv za taj proizvod.

Član 7.

Primjena pripadajućih stopa likvidnosnih odliva

Likvidnosni odlivi se, u skladu sa članom 29. Odluke, izračunavaju množenjem preostalih stanja različitih kategorija ili vrsta obaveza i vanbilansnih obaveza navedenih u članu 30. stav (2) sa stopama po kojima se očekuje da će oni isteći ili biti povučeni (u daljnjem tekstu: primjenjive stope odliva).

Član 8.

Dodatni odlivi za druge proizvode i usluge

- (1) Vezano za primjenu člana 30. stav (3) Odluke banka je dužna usvojiti internu metodologiju za utvrđivanje dodatnih stopa odliva za druge proizvode i usluge koja mora biti na adekvatan način dokumentovana. Banka u svakom trenutku treba da bude u mogućnosti da Agenciji dokaže adekvatnost stopa utvrđenih internom metodologijom. Proizvodi ili usluge uključuju, ali nisu ograničeni na likvidnosne odlive koji proizlaze iz ugovornih aranžmana iz člana 30. stav (3) Odluke i Priloga I. Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (2) Ukoliko banka nije u mogućnosti utvrditi stope odliva u skladu sa stavom (1) ovog člana dužna je primijeniti sljedeće stope:
  - a) 5% na iznos garancija i drugih oblika jemstava,
  - b) 5% na neiskorišteni iznos odobrenih okvirnih kredita velikih klijenata koje banka može bezuslovno i bez prethodne najave otkazati, a 3% u slučaju stanovništva,
  - c) 5% na neiskorišteni iznos limita po kreditnim karticama velikih klijenata, ako se mogu smatrati bezuslovno opozivim, a 3% u slučaju stanovništva,
  - d) 5% na neiskorišteni iznos prekoračenja po tekućim računima velikih klijenata, ako se mogu smatrati bezuslovno opozivim, a 3% u slučaju stanovništva,
  - e) 100% na iznos ugovorenih kredita obezbijeđenih hipotekama na nekretninama koji još nisu povučeni,
  - f) 100% na iznos planiranih odliva po osnovu plasiranja novih kredita ili obnavljanja postojećih kredita stanovništvu i velikim klijentima,
  - g) 100% na iznos planiranih plaćanja po osnovu finansijskih derivata, pri čemu se planirani odliv procjenjuje u pretpostavljenim uslovima stresa u skladu sa članom 32. Odluke u trajanju 30 kalendarskih dana,

- h) 5% na iznos vanbilansnih proizvoda povezanih sa finansiranjem trgovine.

Član 9.

Odlivi stabilnih depozita stanovništva

- (1) Na stabilne depozite stanovništva primjenjuje se stopa odliva od 5%.
- (2) Stabilnim depozitom stanovništva smatra se depozit stanovništva koji ne ispunjava uslove za više stope odliva iz člana 10 st. (1) do (4) ovog uputstva i ispunjava uslove osiguranih depozita prema odredbama Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine i ako je depozit:
  - a) dio postojanog odnosa koji umanjuje vjerovatnoću likvidnosnog odliva ili
  - b) položen na transakcijskom računu.
- (3) Smatra se da su stabilni depoziti stanovništva dio postojanog odnosa iz stava (2) tačka a) ovog člana ako deponent ispunjava najmanje jedan od sljedećih kriterija:
  - a) ima aktivan ugovorni odnos sa bankom koji već traje najmanje 12 mjeseci, pri čemu se ne može smatrati da je ispunjen uslov ukoliko ima samo jedan depozit u banci,
  - b) ima kreditni odnos sa bankom za stambene kredite ili druge dugoročne kredite,
  - c) pored depozita u banci ima još jedan aktivan proizvod sa bankom koji nije kredit iz tačke b) (npr. kreditna kartica, prekoračenje po računu, kratkoročni kredit i sl.).
- (4) Depoziti položeni na transakcijski račun za potrebe stava (2) tačka b) ovog člana su depoziti koji su povezani sa redovnim prilivima (engl. payroll), kao što su plate i druga redovna primanja, redovne naknade i slično.

Član 10.

Odlivi drugih depozita stanovništva

- (1) Na druge depozite stanovništva koji ne ispunjavaju uslove iz stava (2) ovog člana banka primjenjuje stopu odliva od 10%, uključujući i na dio depozita stanovništva iz člana 9. ovog uputstva iznad iznosa osiguranih depozita prema odredbama Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine.
- (2) Za druge depozite stanovništva primjenjuju se više stope odliva u skladu sa stavom (3) ovog člana, u zavisnosti od ispunjenosti sljedećih uslova:
  - a) ukupno stanje depozita, uključujući sve depozitne račune klijenta u toj banci ili bankarskoj grupi, premašuje 125.000 KM,
  - b) depozit je položen na račun koji je isključivo dostupan putem visokorizičnih distribucijskih kanala (internet i dr.),
  - c) na depozit se primjenjuje kamatna stopa koja ispunjava bilo koji od sljedećih uslova:
    - 1) stopa znatno premašuje prosječnu stopu za slične proizvode za stanovništvo,
    - 2) njen povrat proizilazi iz povrata od tržišnog indeksa ili skupa indeksa,
    - 3) njen povrat proizilazi iz bilo koje tržišne varijable, osim promjenjive kamatne stope,
  - d) depozit je prvobitno deponovan kao oročeni depozit sa datumom isteka koji dopijeva u periodu od 30 kalendarskih dana ili depozit ima fiksni otkazni rok u skladu s ugovornim aranžmanima, osim onih depozita koji se priznaju za tretman predviđen u stavu (5) ovog člana,
  - e) deponent je nerezident ili depozit nije denominovan u konvertibilnim markama, konvertibilnim markama sa valutnom klauzulom u euru ili euru.
- (3) Banka primjenjuje više stope odliva na depozite kako slijedi:
  - a) ako depoziti stanovništva ispunjavaju kriterije iz stava (2) tačka a) ovog člana ili dva kriterija iz stava (2) tačka b) do e) ovoga stava, primjenjuje se stopa odliva od 15%,
  - b) ako su depoziti stanovništva u skladu sa stav (2) tačkom a) ovog člana i najmanje još jednim kriterijem iz stava (2) ovoga člana ili u skladu sa tri ili više kriterija iz stava (2) ovoga člana, primjenjuje se stopa odliva od 20%,

- c) zavisno od pojedinačnog slučaja, Agencija može zahtijevati da banka primijeni višu stopu odliva, ako je to opravdano zbog specifičnih okolnosti banke,
  - d) banka primjenjuje stopu odliva iz ovog stava tačka b) na depozite stanovništva, ako procjena iz stava (2) ovoga člana nije provedena ili nije dovršena.
- (4) Stopa odliva od 100% primjenjuje se na otkazane depozite sa preostalim rokom dospijeca od najviše 30 kalendarskih dana i ako je isplata dogovorena s drugom bankom.
- (5) Banka može isključiti iz izračunavanja odliva određene jasno definisane kategorije depozita stanovništva koji ispunjavaju uslov da u periodu od 30 kalendarskih dana deponentu nije dozvoljeno da povuče depozit (smatra se da je ovaj uslov ispunjen i ukoliko je jasno definisana ugovorna klauzula shodno kojoj klijent može povući depozit samo uz otkazni rok duži od 30 kalendarskih dana, te da se ni u kojem slučaju ne ostavlja mogućnost da banka izvrši isplatu prije definisanog roka).
- (6) Smatra se da su ispunjeni uslovi iz stava (5) ovog člana ako je predviđeno prijevremeno povlačenje u pojedinačno opravdanim slučajevima kada se deponent nalazi u teškoj situaciji. Banka je dužna internim aktima definisati situacije kada se smatra da se klijent nalazi u teškoj situaciji (npr. smrt člana porodice, bolest klijenta ili člana porodice, gubitak posla, potpuno ili djelimično uništavanje stambene imovine klijenta i slično), jasno navesti u ugovoru takve situacije i na adekvatan način upoznati klijenta o istom u pregovaračkoj fazi.
- (7) Vezano za primjenu stava (2) tačka d) ovog člana, za kategoriju “dospjeli oročeni depoziti” ili “depoziti sa otkaznim rokom unutar 30 kalendarskih dana” koji predstavljaju depozite čija je isplata dogovorena u sljedećih 30 kalendarskih dana, kriteriji koje treba slijediti banka su da je depozit prvobitno položen kao oročeni depozit sa datumom isteka koji dospijeva u periodu do 30 kalendarskih dana ili sa fiksnim otkaznim rokom, koji je prema ugovornim odredbama kraći od 30 kalendarskih dana.
- Ukoliko ugovorne odredbe omogućavaju deponentu da oročeni depozit povuče u bilo kojem trenutku unutar 30 kalendarskih dana, cijela kategorija takvih depozita treba biti tretirana kao depoziti koji se uključuje u izračun LCR-a.
- Takav pristup odnosi se i na posebne kategorije depozitnih proizvoda (npr. otvorena, odnosno slobodna štednja i slični proizvodi), koji za potrebe izračuna LCR-a trebaju biti tretirani kao depoziti koji unutar perioda stresa od 30 kalendarskih dana poprimaju obilježja depozita po viđenju.
- (8) Depozit stanovništva koji predstavlja namjenski depozit za obezbjeđenje izloženosti (izuzev izloženosti raspoređenih u nivo kreditnog rizika 3) isključuje se prilikom izračunavanja likvidnosnih odliva, ukoliko izloženost ne dospijeva na naplatu u narednih 30 kalendarskih dana i ugovorom o zalogu je definisano da se depozit ne može povući prije dospijeca te izloženosti.

Član 11.

Odlivi sa međuzavisnim prilivima

- (1) Ukoliko banka ispunjava propisane uslove iz stava (2) ovog člana, Agencija može odobriti da prilikom izračuna LCR-a likvidnosni odliv umanjuje za međuzavisni priliv.
- (2) Vezano za primjenu stava (1) ovog člana propisuje se obaveza ispunjavanja sljedećih uslova:
- a) međuzavisni priliv direktno je povezan sa odlivom i ne uzima se u obzir u izračunavanju likvidnosnih priliva iz Poglavlja IV ovog uputstva,
  - b) međuzavisni priliv zahtijeva se u skladu s pravnom, regulatornom ili ugovornom obavezom,
  - c) međuzavisni priliv ispunjava jedan od sljedećih uslova:
    - 1) obavezno nastaje prije odliva,
    - 2) primljen je u roku od deset dana i za njega garantuje centralna vlada, u skladu sa definicijom iz člana 2. tačka u) Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (3) Banka uz zahtjev za odobrenje iz stava (1) ovog člana dostavlja Agenciji svu dokumentaciju potrebnu za ocjenu ispunjenosti uslova iz stava (2) ovog člana.

Član 12.

Odlivi po osnovu operativnih depozita

- (1) Za odlive po osnovu operativnih depozita, banka je dužna primijeniti stopu odliva od 25% na obaveze koje proizilaze iz navedenih depozita:
  - a) depozit koji mora držati deponent da bi od banke mogao dobiti usluge poravnanja, usluge skrbništva ili usluge upravljanja gotovinom ili druge slične usluge od banke u smislu uspostavljenog operativnog odnosa;
  - b) depozit koji mora držati deponent u smislu uspostavljenog operativnog odnosa, osim onog navedenog u tački a) ovog stava.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovoga člana, banka će primijeniti stopu odliva od 5% na dio obaveza koje proizilaze iz depozita iz stava (1) tačke a) ovoga člana, ukoliko su ti depoziti obuhvaćeni sistemom osiguranja depozita u skladu sa odredbama Zakona o osiguranje depozita u bankama Bosne i Hercegovine.
- (3) Usluge poravnanja, usluge skrbništva ili usluge upravljanja gotovinom ili druge slične usluge iz stava (1) tačke a) ovoga člana pokrivaju te usluge samo ako se one pružaju u kontekstu postojanog operativnog odnosa koji je ključan za deponenta. Depoziti iz stava (1) tač. a) i b) ovoga člana moraju imati značajna pravna ili operativna ograničenja zbog kojih značajna povlačenja u periodu od 30 kalendarskih dana nisu vjerovatna. Sredstva koja premašuju sredstva potrebna za pružanje operativnih usluga tretiraju se kao neoperativni depoziti.
- (4) Depoziti koji proizilaze iz korespondentnog bankarstva ili pružanja usluga glavnog brokera, ne tretiraju se kao operativni depozit i za te depozite, kao i za ostale depozite finansijskih klijenata koji ne ispunjavaju uslove za operativne depozite, banka primijenjuje stopu odliva od 100%.
- (5) Kako bi utvrdila i adekvatno dokumentovala depozite iz stava (1) tačke b) ovoga člana, banka smatra da postoji uspostavljen operativni odnos sa nefinansijskim klijentom, isključujući oročene depozite, štedne depozite i depozite po osnovu brokerskih usluga, ako su ispunjeni svi sljedeći kriteriji:
  - a) naknada za račun određuje se po stopi koja je najmanje pet baznih bodova niža od prevladavajuće stope za depozite velikih klijenata sličnih karakteristika, ali ne mora biti negativna;
  - b) depozit se polaže na posebnim računima i određuje se tako da se ne stvaraju ekonomski podsticaji kojim se deponent podstiče da u depozitu drži više sredstva nego što je potrebno za operativni odnos;
  - c) značajne transakcije redovno se odobravaju i terete na predmetnom računu;
  - d) ispunjen je jedan od sljedećih kriterija:
    - 1) odnos banke sa deponentom postoji najmanje 24 mjeseca;
    - 2) depozit se upotrebljava za najmanje dvije aktivne usluge, pri čemu te usluge mogu uključivati direktan ili indirektan pristup domaćim ili međunarodnim uslugama platnog prometa, trgovanja vrijednosnim papirima ili depozitom. Samo se dio depozita koji je potreban za korištenje usluga čiji je depozit prateći proizvod tretira kao operativni depozit, dok se višak smatra neoperativnim depozitom.

Član 13.

Odlivi po osnovu drugih obaveza

- (1) Za odlive po osnovu drugih obaveza banka je dužna primijeniti stopu odliva od 40% na iznos depozita klijenata koji nisu finansijski klijenti, centralne vlade, centralne banke, multilateralne razvojne banke, regionalne vlade i lokalne vlasti, subjekti javnog sektora, pod uslovom da nisu obuhvaćene članom 12. ovog uputstva. Ukoliko su ove obaveze obuhvaćene sistemom osiguranja depozita u skladu sa odredbama Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine, na iste se primjenjuje stopa odliva od 20%. Pri tome, stopa od 20% se primjenjuje samo ukoliko je cijeli iznos depozita osiguran, a ukoliko je iznos depozita veći od osiguranog iznosa, stopa odliva od 40% primjenjuje se na cijeli iznos depozita.

- (2) Banka je dužna primjenjivati stopu odliva od 0% na iznos obaveza koje proizilaze iz vlastitih obaveza (koje predstavljaju troškove poslovanja banke).
- (3) Banka je dužna primjenjivati stopu odliva na iznos obaveza koje proizilaze iz transakcija obezbijedenih kolateralom i transakcija zavisnih od kretanja na tržištu kapitala koje dospijevaju u roku od 30 kalendarskih dana sa sljedećim procentima:
  - a) 0% ako su obezbijedene imovinom koja bi se smatrala imovinom nivoa 1 u skladu sa članom 24. stav (1) Odluke, osim pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta ili ako je zajmodavac centralna banka,
  - b) 7% ako su obezbijedene imovinom u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu sa članom 24. stav (1) tačka f) Odluke,
  - c) 15% ako su obezbijedene imovinom koja bi se smatrala imovinom nivoa 2a u skladu sa članom 25. Odluke,
  - d) 30% ako su obezbijedeni imovinom u obliku pokrivenih obveznica visokog kvaliteta u skladu sa članom 26. stav (1) tačka c) Odluke,
  - e) 50% ako su obezbijedene:
    - 1) dužničkim vrijednosnim papirama privrednih društava koji bi se smatrali imovinom nivoa 2b u skladu sa članom 26. stav (1) tačkom a) Odluke,
    - 2) dionicama koje bi se smatrale imovinom nivoa 2b u skladu sa članom 26. stav (1) tačka b) Odluke,
  - f) 100%, ako su obezbijedene imovinom koja se ne bi smatrala likvidnom imovinom u skladu sa Pogavljem III.1. Odluke, osim ako je zajmodavac centralna banka.
- (4) Razmjene kolaterala, odnosno transakcije koje obuhvataju zamjenu kolaterala kolateralom, koje dospijevaju tokom narednih 30 kalendarskih dana dovode do odliva viška likvidnosne vrijednosti pozajmljene imovine u poređenju sa likvidnosnom vrijednošću imovine date u zajam, osim ako je druga ugovorna strana centralna banka, kada se primjenjuje stopa odliva od 0%.
- (5) Iznosi depozita koji se drže na posebnim računima povezanim sa sistemima zaštite klijenata definisana nacionalnim propisima tretiraju se kao prilivi u skladu sa dijelom IV ovog uputstva.
- (6) Banka primjenjuje stopu odliva od 100% na sve zapise, obveznice i dužničke vrijednosne papire, osim ako se obveznica prodaje isključivo na tržištu proizvoda i usluga za stanovništvo i drži na računu stanovništva, u kojem slučaju se ti instrumenti mogu tretirati kao odgovarajuća kategorija depozita stanovništva. Pri tome se moraju utvrditi ograničenja tako da navedene instrumente ne mogu kupiti i držati strane koje nisu fizičke osobe, mikro, mala i srednja društva.

Član 14.

Dodatni odlivi

- (1) Odlivi po kolateralima, osim gotovine i imovine iz člana 24. Odluke, koje banka daje za ugovore o finansijskim derivatima i ostalim finansijskim instrumentima navedenim u Prilogu II Odluke o izračunavanju kapitala banke podliježu dodatnoj stopi odliva od 20%.
- (2) Kolaterali u imovini iz člana 24. stav (1) tačka f) Odluke koje banka daje za ugovore o finansijskim derivatima i ostalim finansijskim instrumentima navedenim u Prilogu II Odluke o izračunavanju kapitala banke podliježu dodatnoj stopi odliva od 10%.
- (3) Banka treba da izračuna dodatne odlive za sve sklopljene ugovore čiji ugovorni uslovi dovode, u roku od 30 kalendarskih dana i nakon značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta banke (odgovara smanjenju vanjske procjene kreditnog rizika za tri stepena), do dodatnih likvidnosnih odliva ili dodatnih potreba za kolateralom. Ako navedeno predstavlja potencijalno značajne odlive, banka primjenjuje stopu odliva od 100% na taj dodatni likvidnosni odliv ili dodatni kolateral. Navedeno treba da bude zasnovano na usvojenoj proceduri banke u smislu redovnog praćenja i preispitivanja obima tog značajnog pogoršanja i vodeći računa što je značajno prema ugovorima koje je sklopila.

- (4) Banka primijenjuje dodatni odliv koji odgovara potrebama za kolateralom koje bi proizašle iz uticaja negativne situacije na tržištu na transakcije sa finansijskim derivatima, transakcije finansiranja i ostale ugovore banke, ako je taj uticaj značajan. To izračunavanje se vrši u skladu sa članom 8. ovog uputstva.
- (5) Banka uzima u obzir odlive i prilive predviđene u periodu od 30 kalendarskih dana iz ugovora iz Priloga II Odluke o izračunavanju kapitala banke na neto osnovi. U slučaju neto odliva, banka je dužna primijeniti stopu odliva od 100%. Banka je dužna iz tih izračunavanja isključiti likvidnosne zahtjeve koji bi bili rezultat primjene prethodno opisanih slučajeva iz st. (1) do (4) ovog člana.
- (6) Banka primijenjuje dodatni odliv koji odgovara 100% tržišne vrijednosti vrijednosnih papira ili druge imovine koja je predmet kratke prodaje i koju je potrebno vratiti u roku od 30 kalendarskih dana, osim ako je banka vlasnik vrijednosnih papira koje je potrebno vratiti ili ih je posudila pod uslovima koji zahtijevaju njihovo vraćanje tek nakon roka od 30 kalendarskih dana, te navedeni vrijednosni papiri ne predstavljaju dio likvidne imovine banke. Ako je kratka pozicija obuhvaćena obezbijedenom transakcijom finansiranja vrijednosnih papira, banka je obavezna pretpostaviti da će se kratka pozicija zadržati tokom cijelog perioda od 30 kalendarskih dana i primijeniti stopu odliva od 0%.
- (7) Banka primijenjuje dodatni odliv koji odgovara 100%:
  - a) viška kolaterala koji drži banka, a koji druga ugovorna strana može na osnovu ugovora zatražiti u bilo kom trenutku u narednih 30 kalendarskih dana;
  - b) kolaterala koji treba ponuditi drugoj ugovornoj strani u roku od narednih 30 kalendarskih dana;
  - c) kolaterala koji odgovara imovini koja bi se smatrala likvidnom imovinom za potrebe zaštitnog sloja likvidnosti koju može zamijeniti imovina koja odgovara imovini koja se ne bi smatrala likvidnom imovinom za potrebe zaštitnog sloja likvidnosti bez saglasnosti banke.
- (8) Depoziti primljeni kao kolateral ne smatraju se odlivima po osnovu operativnih depozita, već dodatnim odlivima u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana.
- (9) Banka je dužna primijeniti stopu odliva od 100% za gubitak koji proizilazi iz finansiranja vrijednosnih papira obezbijedenih imovinom, pokrivena obveznice i druge slične instrumente koji dospijevaju u roku od 30 kalendarskih dana, ako te instrumente izdaje sama banka.
- (10) Banka je dužna pretpostaviti odliv od 100% za gubitak koji proizilazi iz finansiranja za komercijalne papire, jedinice, subjekte za ulaganje u vrijednosne papire i druge takve linije finansiranja. Ta stopa odliva od 100% primjenjuje se na iznos koji dospijeva ili iznos imovine koji bi se mogao vratiti ili potrebnu likvidnost.
- (11) Za taj dio programa finansiranja u skladu sa st. (9) i (10) ovog člana, banka koja je pružaoc povezanih likvidnosnih linija ne mora dvostruko računati instrument finansiranja koji dospijeva i likvidnosnu liniju za konsolidovane programe.
- (12) Ukoliko postoje slučajevi da je banka imovinu uzela u zajam bez obezbjeđenja koja dospijeva u roku od 30 kalendarskih dana, pretpostavlja se da ista dospijeva u cijelosti, što dovodi do 100% odliva likvidne imovine, osim ako je banka vlasnik vrijednosnih papira i oni nisu dio zaštitnog sloja likvidnosti banke.
- (13) Ukoliko postoje slučajevi da banka pruža uslugu glavnog brokera i ako finansira imovinu jednog klijenta njenim internim netiranjem sa kratkim prodajama drugog klijenta, takve transakcije podliježu stopi odliva od 50% za potencijalnu obavezu, jer u slučaju povlačenja klijenta banka može biti obavezna naći dodatne izvore finansiranja, kako bi pokrila te pozicije.

Član 15.

Odlivi iz kreditnih i likvidnosnih linija

- (1) Likvidnosnom linijom se smatra svaka obavezujuća neiskorištena rezervna linija koja bi se iskoristila za refinansiranje dužničkih obaveza klijenta u situacijama kada taj klijent ne može

obnoviti taj dug na finansijskim tržištima. Iznos te linije računa se kao iznos duga koji je izdao klijent, a koji je preostao i dospijeva u roku od 30 kalendarskih dana, te koji se obezbjeđuje linijom. Udio likvidnosne linije kojim se obezbjeđuje dug koji ne dospijeva u roku od 30 kalendarskih dana isključuje se iz definicije linije. Svaki dodatni kapacitet linije tretira se kao obavezujuća kreditna linija sa povezanom stopom povlačenja, kako je određeno u stavu (2) ovog člana. Opće linije za obrtni kapital poslovnih subjekata neće se klasifikovati kao likvidnosne linije, već kao kreditne linije.

- (2) Banka izračunava odlive za kreditne i likvidnosne linije množenjem iznosa kreditnih i likvidnosnih linija sa odgovarajućim stopama odliva utvrđenim u st. (3) do (5) ovoga člana, koji se određuje kao procenat najvišeg iznosa koji je moguće povući u roku od 30 kalendarskih dana, umanjen za iznos dodatnih odliva po osnovu vanbilansnih proizvoda povezanih sa finansiranjem trgovine iz člana 8. stav (2) tačka h) ovog uputstva, te umanjen za svaki kolateral koji je stavljen na raspolaganje banci i vrednovan u skladu sa odredbama člana 23. Odluke i ovim uputstvom, pod uslovom da taj kolateral ispunjava sve sljedeće uslove:
- banka se može njime ponovno koristiti ili ga staviti u zalog,
  - drži se u obliku likvidne imovine, ali nije priznat kao dio zaštitnog sloja likvidnosti i
  - ne smije biti imovina koju izdaje druga ugovorna strana u liniji ili jedan od njenih povezanih subjekata.

Ako su banci dostupne potrebne informacije, najviši iznos koji se može povući kod kreditnih i likvidnosnih linija određuje se kao najviši iznos koji se može povući uzimajući u obzir obaveze druge ugovorne strane ili ugovorom unaprijed definisani raspored povlačenja koji dospijeva u roku od 30 kalendarskih dana.

Pod kreditnim linijama podrazumijevaju se sve ugovorene nepovučene kreditne linije, uključujući kreditne kartice, prekoračenja po tekućem računu, revolving kredite i slično.

- (3) Najviši iznos neopozivih ili uslovno opozivih kreditnih i likvidnosnih linija koji se može povući u roku od narednih 30 kalendarskih dana množi se stopom odliva od 5%, ako ih je moguće dodijeliti kategoriji izloženosti prema stanovništvu.
- (4) Najviši iznos neiskorištenih neopozivih ili uslovno opozivih kreditnih linija koji se može povući u roku od 30 kalendarskih dana množi se sa stopom odliva od 10%, ako one ispunjavaju sljedeće uslove:
- nije ih moguće dodijeliti kategoriji izloženosti prema stanovništvu,
  - ponuđene su klijentima koji nisu finansijski klijenti, uključujući nefinansijska društva, centralne vlade, centralne banke, multilateralne razvojne banke i subjekti javnog sektora,
  - nisu ponuđene radi zamjene finansiranja klijenta u situacijama kada klijent nije u mogućnosti ispuniti zahtjeve za finansiranjem na finansijskim tržištima.
- (5) Najviši iznos neiskorištenih neopozivih ili uslovno opozivih likvidnosnih linija koji se može povući u roku narednih 30 kalendarskih dana množi se sa stopom odliva od 30% ako one ispunjavaju uslove iz stava (4) tač. a) i b) ovog člana.
- (6) Banka množi najviši iznos neiskorištenih neopozivih ili uslovno opozivih kreditnih i likvidnosnih linija koji se može povući u roku od 30 kalendarskih dana sa odgovarajućom stopom odliva kako slijedi:
- 40% - za kreditne i likvidnosne linije koje se odobravaju bankama, te za kreditne linije koje se odobravaju drugim regulisanim finansijskim institucijama, uključujući društva za osiguranje, investicione fondove i finansijske institucije definisane članom 2. stav (1) tač. (s), (t), (z) i aa) Odluke o izračunavanju kapitala banke,
  - 100% - za kreditne i likvidnosne linije koje se odobravaju finansijskim klijentima koji nisu navedeni u tački a) ovog stava.

- (7) Izuzetno od prethodno navedenog u st. (1) i (2) ovoga člana, banke koje su osnovane i koje finansira centralna vlada ili jedinice lokalne vlasti mogu primjenjivati tretmane iz st. (3) i (4) ovoga člana na kreditne i likvidnosne linije koje se pružaju bankama, koje odobravaju promotivne kredite isključivo radi direktnog ili indirektnog finansiranja promotivnih kredita,

pod uslovom da ti krediti ispunjavaju uslove za stope odliva iz st. (3) i (4) ovoga člana. U slučaju promotivnih kreditnih linija, ako se navedeni promotivni krediti odobravaju preko druge banke, koja djeluje kao posrednik, banka može primijeniti simetrične prilive i odlive.

- (8) Banka je dužna da primjeni stopu odliva od 100% na sve likvidnosne odlive koji proizilaze iz obaveza koje dospijevaju u roku od 30 kalendarskih dana, a koji nisu navedeni u čl. 8. do 15. ovog uputstva.

IV LIKVIDNOSNI PRILIVI

Član 16.

Utvrđivanje likvidnosnih priliva

- (1) Prilikom izračuna LCR-a, u skladu sa članom 31. Odluke, likvidnosni prilivi se utvrđuju tokom perioda od 30 kalendarskih dana.
- (2) Likvidnosnim prilivima se, u skladu sa članom 31. stav (2) Odluke, dodjeljuju propisane stope priliva, u zavisnosti od kategorije imovine, uključujući i vanbilansne stavke, odnosno finansijske derivate.
- (3) Principi kojih se banka dužna pridržavati prilikom utvrđivanja likvidnosnih priliva:
- a) iste treba umanjiti za iznose koji su uključeni u likvidnu imovinu, a u skladu sa članom 3. stav (1) tačka c) ovog uputstva,
  - b) likvidnosni prilivi obuhvataju samo ugovorene prilive koji proizilaze iz izloženosti koje nisu dospjele i za koje banka nema razloga očekivati neispunjavanje obaveza u roku od 30 kalendarskih dana,
  - c) likvidnosni prilivi koji se ne uključuju, odnose se na:
    - 1) izloženosti koje su dospjele,
    - 2) izloženosti za koje banka ima razlog da očekuje neispunjavanje obaveza u roku od 30 kalendarskih dana,
    - 3) prilive po osnovu novih zaduživanja banke, pri čemu se pod novim zaduživanjem podrazumijeva potraživanje po osnovu ugovora koji nije zaključen na izvještajni datum, ali se potpisivanje istog očekuje u narednih 30 kalendarskih dana,
    - 4) prilive koji se koriste za izračunavanje neto odliva, odnosno već netirani prilivi sa međuzavisnim odlivima u skladu sa članom 11. ovog uputstva,
    - 5) prilive po bilo kojoj likvidnoj imovini iz poglavlja II ovog uputstva, osim po dospjelim plaćanjima na imovinu koja nisu uključena u izračun tržišne vrijednosti iste,
    - 6) forward transakcije zaključene nakon izvještajnog datuma ili koje su zaključene prije, ali sa datumom namirenja dužim od 30 kalendarskih dana od izvještajnog datuma i
    - 7) prilive po osnovu neiskorištenih kreditnih, likvidnosnih linija ili bilo kojih drugih sličnih preuzetih obaveza.
- (4) Izuzetno od navedenog u stavu (3) tačka c), alineja 7) ovog člana, Agencija može banci dati saglasnost za primjenu viših stopa priliva na iznos neiskorištenih kreditnih ili likvidnosnih linija, ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
- a) postoje razlozi za očekivanje višeg priliva čak i u uslovima kombinacije idiosinkratičnog stresnog scenarija i stresnog scenarija na nivou tržišta kod davaoca likvidnosti,
  - b) druga ugovorna strana je matična banka ili njeno zavisno društvo ili drugo podređeno društvo iste matične banke,
  - c) ako stopa priliva premašuje 40%, druga ugovorna strana primjenjuje simetričnu stopu odliva i
  - d) banka i druga ugovorna strana imaju sjedište i sva potrebna odobrenja za rad u BiH („poslovni nastan“).
- Prilikom podnošenja zahtjeva za dobijanje saglasnosti Agencije, banka je dužna da podnese dokumentaciju kojom se dokazuje ispunjenost prethodno navedenih uslova.

- (5) Ako banka, koja je druga ugovorna strana, ima sjedište i odobrenje u različitim državama, oba nadležna supervizorska tijela, a polazeći od odredbi člana 31. stav (10) Odluke, zajednički mogu izuzetno odobriti primjenu povlaštene stope od najviše 40%, ako su ispunjeni svi sljedeći kriteriji:
  - a) pružalac i primalac likvidnosti pokazuju nizak profil likvidnosnog rizika, nakon primjene povlaštene stope priliva,
  - b) postoje pravno obavezujući sporazumi i obaveze među subjektima unutar bankarske grupe u pogledu kreditne ili likvidnosne linije,
  - c) profil likvidnosnog rizika primaoca likvidnosti primjereno je uzet u obzir pri upravljanju likvidnosnim rizikom pružaoca likvidnosti.
- (6) U slučaju transakcija osiguranih kolateralom i transakcija koje zavise od kretanja na tržištu kapitala, kod priliva se primjenjuje asimetričan pristup u odnosu na odlive, što znači samo za obratne (reverse) repo transakcije. Prilivi po osnovu tih transakcija:
  - a) ne uzimaju se u obzir do visine vrijednosti likvidne imovine uključene u zaštitni sloj umanjene za odgovarajući korektivnih faktor,
  - b) se uzimaju u obzir u cijelosti za preostalu vrijednost ili ako su osigurana imovinom koja se ne smatra likvidnom imovinom i
  - c) nije dopušten, ako se kolateral upotrebljava za pokrivanje kratke pozicije.
- (7) Prilivi po transakcijama sa budućim datumom namirenja odnose se samo na prilive po transakcijama koje su ugovorene na izvještajni datum i čiji datum namirenja je unutar 30 kalendarskih dana, a dospijeće nakon 30 kalendarskih dana, odnosno kod kojih prvi dio transakcije (eng. leg) rezultira prilivom.
- (8) Vezano za priliv iz datih operativnih depozita koji su u funkciji poslova skrbništva, namirenja i sličnih poslova tretman je isti kao kod odliva iz osnova uzetih operativnih depozita. Prilivi po tim potraživanjima množe se sa pripadajućom stopom, sa 5% ili 25%, zavisno od toga da li su depoziti uključeni u sistem osiguranja depozita ili ne.
- (9) Banka uzima u obzir prilive koji se primaju u trećim zemljama u kojima postoje ograničenja u vezi s prenosom sredstava, ili koji su iskazani u nekonvertibilnim valutama, samo u onoj mjeri u kojoj oni odgovaraju odlivima u određenoj trećoj zemlji ili predmetnoj valuti.
- (10) Banka je dužna da se u skladu sa članom 31. stav (5) i Prilogom 2. Odluke pridržava propisane granice likvidnosnih priliva od 75% ukupnih likvidnosnih odliva, osim ako je banci izuzetno odobreno izuzimanje od propisane granice od 75% u skladu sa propisanim uslovima iz člana 31. stav (6) Odluke.
- (11) Banka utvrđuje iznos neto likvidnosnih priliva na osnovu primjene gornje granice priliva u skladu sa formulom za izračun neto likvidnosnih odliva iz Priloga 2. Odluke.

Član 17.

Primjena pripadajućih stopa priliva

- (1) Na prilive se u osnovi primjenjuje stopa od 100% uz određene izuzetke.
- (2) Likvidnosnim prilivima dodjeljuju se sljedeće stope priliva:
  - a) stopa od 100% - novčana potraživanja od centralnih banaka i finansijskih klijenata, a u vezi s istima prvenstveno se misli na potraživanja po osnovu vrijednosnih papira koji dospijevaju u roku od 30 kalendarskih dana i transakcija finansiranja trgovine u skladu sa članom 2. stav (1) tačka 000) Odluke o izračunavanju kapitala banke sa preostalim rokom dospijeća do 30 kalendarskih dana,
  - b) stopa od 100% - novčana potraživanja po osnovu pozicija vlasničkih instrumenata koji su uključeni u glavne berzanske indekse i dospijevaju u narednih 30 kalendarskih dana, pod uslovom da već nisu uključena u likvidnu imovinu. Primjer za navedena potraživanja su dividende u novcu iz tih glavnih indeksa i novac iz tih vlasničkih instrumenata koji su prodani, ali još nisu namireni,

c) odstupajući od tač. a) i b) ovog stava, prilivi navedeni u ovoj tački su predmet sljedećih zahtijeva:

1) novčana potraživanja od klijenata za potrebe plaćanja glavnice, koji nisu finansijski klijenti, umanjuju se za 50% njihove vrijednosti ili za preuzete ugovorne obaveze refinansiranja navedenih klijenata, ovisno o tome koji je iznos viši. Prilivi po kamatama se određuju odvojeno od glavnice.

Za potrebe izračuna stope priliva za potraživanja od nefinansijskih klijenata uzimaju se u obzir ugovorne obaveze refinansiranja tih klijenata u narednih 30 kalendarskih dana koje nisu navedeni kao drugi odlivi u skladu sa članom 30. Odluke. Ako su te obaveze refinansiranja:

a) veće od 50% potraživanja po osnovu glavnice od tih klijenata, primjenjuje se niža stopa priliva koja odgovara razlici bruto potraživanja od tih klijenata i ugovorne obaveze refinansiranja tih klijenata,

b) manje od 50% potraživanja po osnovu glavnice od tih klijenata, primjenjuje se stopa priliva od 50%.

Za potrebe Odluke i ovog uputstva, nefinansijski klijenti su stanovništvo, privredna društva, centralne vlade, regionalne vlade i lokalne vlasti, multilateralne razvojne banke i subjekti javnog sektora. Odstupajući od ove odredbe, banka koja ima obavezu po osnovu kreditnih i likvidnosnih linija namijenjenih za odobravanje promotivnih kredita, ili je primila sličnu obavezu od multilateralne razvojne banke ili subjekta javnog sektora, može uzeti u obzir priliv do visine odliva koji primjenjuje na odgovarajuću obavezu odobravanja tih promotivnih kredita. Tretman finansijskih i nefinansijskih klijenata treba biti primijenjen konzistentno i za likvidnosne prilive i likvidnosne odlive.

2) novčana potraživanja iz osnova transakcija osiguranih kolateralom i transakcija ovisnih o kretanju na tržištu kapitala osiguranih likvidnom imovinom ne uzimaju se u obzir do visine vrijednosti likvidne imovine umanjene za odgovarajući korektivnih faktor koju banka priznaje i tretira u skladu s dijelom Odluke broj III.1. Zaštitni sloj likvidnosti.

Preostala vrijednost, ili u slučaju da su potraživanja osigurana imovinom koja se ne smatra likvidnom imovinom, u cijelosti se uzima u obzir. Priliv nije dopušten ako se kolateral upotrebljava za pokrivanje kratke pozicije, te je u tom slučaju banka u obavezi postupiti u skladu sa pristupom koji se primjenjuje na dodatne odlive. Prema navedenom pristupu, banka dodaje odliv koji odgovara 100% tržišne vrijednosti vrijednosnog papira ili druge imovine koja je predmet kratke prodaje i koju je potrebno vratiti u roku od 30 kalendarskih dana.

Izuzeci su slučajevi da je banka vlasnik vrijednosnog papira/imovine koji je potrebno vratiti, ili ih je posudila pod uslovima koji zahtijevaju njihovo vraćanje nakon roka dužeg od 30 kalendarskih dana, te isti ne predstavljaju dio likvidne imovine banke. Ako je kratka pozicija osigurana transakcijom kolateraliziranog finansiranja vrijednosnih papira, banka je obavezna pretpostaviti da će se kratka pozicija zadržati tokom cijelog perioda od 30 kalendarskih dana i primijeniti stopu odliva od 0%,

3) novčana potraživanja po osnovu maržnih kredita, u skladu sa definicijom iz člana 2. tačka o) Odluke, a koji dospijevaju prema ugovornom dospijeću i koji su dati uz kolateral u obliku nelikvidne imovine mogu dobiti stopu priliva od 50%. Ti prilivi se mogu uzeti u obzir samo ako banka ne upotrebljava kolateral koji je izvorno primila za kredite radi pokrića kratkih pozicija,

4) novčana potraživanja koja banka koja duguje ta novčana sredstva tretira kao odlive po osnovu operativnih depozita, množe se sa odgovarajućom simetričnom stopom priliva. Ako se odgovarajuća stopa ne može utvrditi, primjenjuje se stopa priliva od 5%,

5) razmjene kolaterala koje dospijevaju u roku od 30 kalendarskih dana rezultiraju prilivom u smislu veće likvidnosne vrijednosti imovine date u zajam u odnosu na likvidnosnu vrijednost pozajmljene imovine,

- 6) ako se kolateral koji je dobijen obratnim (reverse) repo ugovorom, ugovorom o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili razmjeni kolaterala, a koji dospijeva u roku od 30 kalendarskih dana, ponovno koristi kao hipoteka i upotrebljava za pokriće kratkih pozicija koje se mogu produžiti i nakon 30 kalendarskih dana, banka pretpostavlja da će se ti poslovi obratnih (reverse) repo transakcija ili transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira obnoviti i da neće dovesti do gotovinskih priliva, odražavajući tako njenu potrebu za daljnjim pokrićem kratke pozicije ili reotkupom relevantnih vrijednosnih papira. Kratke pozicije uključuju oba slučaja, potpunu kratku prodaju vrijednosnog papira od strane banke kao dio strategije trgovanja ili strategije zaštite (eng. hedging), kao i slučaj u kome banka ima kratku poziciju u vrijednosnom papiru u knjizi trgovanja za repo transakcije, te je uzela u zajam vrijednosni papir na određeno vrijeme i dala ga u zajam na duže vrijeme,
  - 7) novčana potraživanja po osnovu vrijednosnih papira koje izdaje sama banka ili subjekti povezani sa bankom uzimaju se u obzir na neto osnovi, sa stopom priliva koja se primjenjuje na osnovi stope priliva primjenjive na odnosnu imovinu (eng. underlying asset),
  - 8) imovina s nedefinisanim ugovornim datumom dospeljeća uzima se u obzir u visini od 20% (stopa priliva), pod uslovom da ugovor omogućava banci da se raskine isti ili zahtijeva plaćanje u roku od 30 kalendarskih dana. Više stope priliva (npr. 50%) mogu se primijeniti na potraživanja od nefinansijskih klijenata koja se odnose na potraživanja po glavnici (npr. minimalna mjesečna plaćanja po kreditnim karticama, otplate po prekoračenjima po tekućim i žiro računima i sl.). Kamate i ugovoreni iznosi koji će se stvarno naplatiti i rezultirati stvarnim prilivom smatraju se novčanim potraživanjima i uključuju u odgovarajuću poziciju izvještajnog obrasca.
- (3) Stav (2) tačka c) alineja 1) ovog člana se ne primjenjuje na novčana potraživanja po osnovu transakcija osiguranih kolateralom i transakcija zavisnih od kretanja na tržištu kapitala definisanih u članu 2. stav (1) tačka hhhh) i iiii) Odluke o izračunavanju kapitala banke, a koja su osigurana likvidnom imovinom iz poglavlja II ovog uputstva. Prilivi od oslobađanja iznosa koji se drže na posebnim računima u skladu s regulatornim zahtjevima za zaštitu imovine klijenata kojom se trguje uzimaju se u obzir u cijelosti, pod uslovom da se ti posebni iznosi zadrže u likvidnoj imovini.
- (4) Odlivi i prilivi predviđeni iz ugovora iz Priloga II Odluke o izračunavanju kapitala banke čija se realizacija očekuje u razdoblju od 30 kalendarskih dana izračunavaju se na neto osnovi. U slučaju rezultirajućeg neto priliva isti se priznaje po stopi od 100%.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 18.

Stupanje na snagu

- (1) Početkom primjene ovog uputstva prestaje da važi Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a broj: 01-4918/17 od 22.12.2017. godine.
- (2) Ovo uputstvo stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 31.12.2021. godine i objavljuje se na službenoj internet stranici Agencije.

Broj: 01-2375/21
Sarajevo, 03.06.2021. godine

DIREKTOR

Jasmin Mahmuzić, s.r.